

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์

ที่ นม ๕๕๓๐๑ / -

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เรียน นายกเทศมนตรี / ปลัดเทศบาล / รองปลัดเทศบาล

ตามที่ เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์ ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นปัญหาที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบในวงกว้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ เป็นปัญหาลำดับต้นๆ ที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เนื่องจากเกิดขึ้นทุกภาคส่วนในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคการเมืองหรือภาคราชการนั้น

ในการนี้ เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อใช้เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเพื่อปลูกฝังหรือปรับฐานความคิดของเจ้าหน้าที่ให้มีความตระหนักและสามารถแยกแยะเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากเรื่องประโยชน์ส่วนรวมได้ ทั้งนี้ ได้ประชาสัมพันธ์โดยการปิดประกาศไว้ ณ บอร์ดประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์ และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รายละเอียดปรากฏตามคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ที่แนบเสนอมาร่วมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

(นางวิรินทร์ อุทัยดา)

หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

๐๒
รพ๑๑

๐๑ ๑๕๔ ๗๐

๑๕
๑๕๓๐๓๑

(นางวรรณ องค์กร)
ผู้อำนวยการกองคลัง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิเคราะห์นโยบายและแผน ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์

ที่ นม ๕๕๓๐๑/ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง แจ้งคู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เรียน ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัด ผู้อำนวยการกองทุกกอง

ด้วยงานวิเคราะห์นโยบายและแผน ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาล ดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ในการนี้งานวิเคราะห์นโยบายและแผน จึงขอส่งคู่มือดังกล่าวมายัง ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัด ผู้อำนวยการกองทุกกอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และการให้ความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐบาลและหน่วยงาน รายละเอียดปรากฏตามสำเนาคู่มือแนบท้ายบันทึกข้อความฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาดำเนินการ

(นายศรีวิชัย ผันสำโรง)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

(นางวรรณมา องค์การ)
ผู้อำนวยการกองคลัง

๒๕/๒๖/๖/๖๒

คู่มือ

การปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
เพื่อมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกัน
ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
และประโยชน์ส่วนรวม

ตามมาตรา 100

แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

ZERO
TOLERANCE
การไม่ทนต่อการทุจริต

อาคารสภานิติบัญญัติ
เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์

เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ

สำเนาฉบับ

ประกาศเทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์

เรื่อง ประกาศใช้คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ดำเนินการกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เพื่อให้เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์มีแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันเป็นการป้องกันการกระทำความผิดที่อาจเกิดจากความจงใจ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจก่อให้เกิดการกระทำที่นำมาซึ่งโทษทางอาญา ทางแพ่ง และการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลกระทบต่อการเตรียมตัวเข้าสู่ตำแหน่ง ระหว่างดำรงตำแหน่ง และภายหลังพ้นจากตำแหน่ง เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์จึงดำเนินการจัดทำคู่มือดังกล่าวขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน ลูกจ้าง ใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในอันจะส่งผลให้องค์กรเป็นหน่วยงานที่ปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่

๒๓

เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายศิลา ทองนุช)

นายกเทศมนตรีตำบลโนนสมบูรณ์

นายกเทศมนตรีตำบลโนนสมบูรณ์
นายกเทศมนตรีตำบลโนนสมบูรณ์
นายกเทศมนตรีตำบลโนนสมบูรณ์
นายกเทศมนตรีตำบลโนนสมบูรณ์

ประกาศเทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์

เรื่อง ประกาศใช้คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อมิให้ดำเนินการกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เพื่อให้เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์มีแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันเป็นการป้องกันการกระทำความผิดที่อาจเกิดจากความจงใจ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจก่อให้เกิดการกระทำที่นำมาซึ่งโทษทางอาญา ทางแพ่ง และการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลกระทบต่อการเตรียมตัวเข้าสู่ตำแหน่ง ระหว่างดำรงตำแหน่ง และภายหลังพ้นจากตำแหน่ง เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์จึงดำเนินการจัดทำคู่มือดังกล่าวขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน ลูกจ้าง ใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในอันจะส่งผลให้องค์กรเป็นหน่วยงานที่ปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒

เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายศิลา ทองนุช)

นายกเทศมนตรีตำบลโนนสมบูรณ์

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา 100 แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ของเทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์ฉบับนี้สำหรับใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่ง และผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำหรับเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ระหว่างการดำรงตำแหน่ง และภายหลังพ้นจากตำแหน่ง เกี่ยวกับการดำเนินการ การเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา มีหุ้นส่วน การเป็นผู้แทนในธุรกิจ เอกชน การถือสัมปทานหรือคองไว์ซึ่งสัมปทานที่ได้รับให้ดำเนินการ หรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อันมีลักษณะผู้ขาดัดตอนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรืออื่น ๆ ตามมาตรา 100 แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นการป้องกันการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การดำรงตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง โดยจะได้รับโทษทางอาญาจำคุกไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ ตลอดจนมีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือต่อตำแหน่งหน้าที่

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ตลอดจนข้าราชการ พนักงานของเทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์หรือผู้ที่สนใจ ในการใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกรอบแห่งกฎหมายและระเบียบของทางราชการต่อไป

สำนักปลัดเทศบาล

เมษายน 2562

สารบัญ

ลำดับ	รายการ	หน้า
1.	บทที่ 1 บทนำ	
	- ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน	1
	- นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ	1
	- แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	2
2.	บทที่ 2 หลักการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน	
	- หลักการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน	3
	- การจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน	3
	- รายละเอียดและขั้นตอน	4
3.	บทที่ 3 แนวทางทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 100	
	- องค์ประกอบของกฎหมาย	6
	- การบังคับใช้และระยะเวลาในการบังคับใช้	8
	- ระยะเวลาในการใช้บังคับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งตามความในมาตรา 100	8
	- การบังคับใช้กับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ภริยาหรือสามี)	8
	- บทกำหนดโทษ	9
	- แนวทางทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 100	9
4.	สรุป	11

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict & Interest) : ผลประโยชน์ทับซ้อน “ผลประโยชน์ขัดกัน” “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” “การขัดกันแห่งผลประโยชน์ = การแสวงหาผลประโยชน์ “โดยมิชอบ” = ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรมและหลักการบริการบ้านเมืองที่ดี

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่รัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่และได้ใช้ประโยชน์อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัวโดยก่อให้เกิดผลเสียต่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น

- (1) หาผลประโยชน์ให้ตนเอง คือการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง
- (2) รับผลประโยชน์ คือ การรับสินบนหรือรับงานของขวัญเพื่อประโยชน์ตนเอง
- (3) ใช้อิทธิพล เป็นการเรียกรับผลประโยชน์ตอบแทนโดยใช้ตำแหน่งหน้าที่จนส่งผลให้คุณหรือให้โทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เป็นธรรม
- (4) ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- (5) ให้ข้อมูลลับของราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่น เช่น เปิดเผยคุณลักษณะเฉพาะ (Specification) ในกรณีซื้อจัดจ้างของหน่วยงาน
- (6) รับงานนอก ได้แก่ การเปิดบริษัททำธุรกิจซ้อนกับหน่วยงานที่ตนเองทำงานอยู่
- (7) ทำกิจการหลังพ้นตำแหน่งหน้าที่ด้วยการแสวงหาผลประโยชน์หน่วยงานเดิมที่ตนเคยปฏิบัติหน้าที่

1.2 นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

ผลประโยชน์ส่วนตน

ผลประโยชน์ส่วนตน “ผลประโยชน์” คือสิ่งใด ๆ ที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่ม ทั้งทางบวกทางลบ

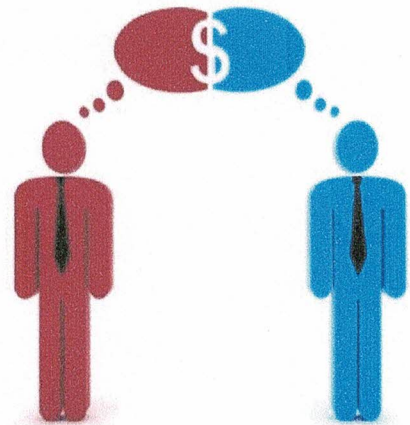
“ผลประโยชน์” ไม่ได้ครอบคลุมเพื่อผลประโยชน์ด้านการปฏิบัติงานหรือธุรกิจ

ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง ผลประโยชน์ของบุคคลในสังคมเกี่ยวกับและเป็นเจ้าของร่วมกัน

หน้าที่สาธารณะ หมายถึง หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐ คือให้ความสำคัญอันดับต้น ๆ ได้แก่ประโยชน์สาธารณะ ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมกับผู้ทำงานให้ภาครัฐอื่น ๆ ด้วย

หน้าที่ทับซ้อน หมายถึง หรือผลประโยชน์เบียดซ้อน
กันมี 2 ประเภท

1. เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง
บทบาททำให้ไม่สามารถแยกแยะบทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจาก
กันได้ ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง
2. เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่า
หนึ่งบทบาท และการทำบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานหนึ่งนั้น ทำ
ให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้ประโยชน์แก่การทำ
บทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้

1.3 แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

1. ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริงมีความทับซ้อนกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับ
ผลประโยชน์ส่วนรวม
2. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็นเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนอื่นเห็นว่ามี แต่ ความเป็นจริง
อาจไม่มีก็ได้ไม่น้อยไปกว่าผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทที่ 1 เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่ต้องประพฤติ
ตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้นหากแต่ต้องทำให้คนอื่นรับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับผลประโยชน์นั้นจริง ๆ
3. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบัน อาจทับซ้อนกับ
ผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

“เราเป็นคนของหลวง ใช้ของหลวง ก็มีความผิด”

ผลประโยชน์ทับซ้อน “เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบ
ในระดับที่รุนแรง และเป็นสิ่งสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาล และเป็น
อุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ”

บทที่ 2

หลักการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลประโยชน์ทับซ้อน

2.1 หลักการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

ให้คำนึงถึงการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- **ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ** เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติงานในขอบเขตเจ้าหน้าที่ ภายใต้กรอบของกฎหมาย พิจารณาความถูกต้องอย่างเป็นกลาง และไม่มีอคติลำเอียง
- **สนับสนุนความโปร่งใสและพร้อมรับผิดชอบ** ต้องอาศัยกระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริง การเปิดเผยข้อมูล และการบริหารจัดการที่โปร่งใสโดยให้ความสำคัญกับการใช้กระบวนการอย่างเปิดเผย และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย
- **การสร้างวัฒนธรรมองค์กร** ผู้บริหารต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบาย และสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ โดย
 - ให้คำแนะนำและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และการปฏิบัติ รวมถึงการใช้กฎเกณฑ์ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงาน
 - ป้องกันไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนเปิดเผยรั่วไหล เพื่อมิให้ผู้นำไปใช้ในทางที่ผิด
 - ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงนโยบายและกระบวนการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของและพร้อมปฏิบัติตาม
 - ลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด ให้เป็นไปตามกฎระเบียบและมาตรฐานขององค์กร

2.2 การจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

กรอบการทำงาน เป็นวิธีการสร้าง ไม่ขัดแย้งกับรายละเอียดและเกณฑ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 5 ขั้นตอน

1. มีผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดบ้างที่มักเกิดขึ้นในองค์กร
2. พัฒนานโยบาย กลยุทธ์การจัดการและการแก้ไขปัญหา
3. ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับต่าง ๆ รวมถึงเผยแพร่แนวทางการจัดการ
4. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง
5. สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนขององค์กรและชุมชนรับทราบถึงความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

รายละเอียดแต่ละขั้นตอน

1) การระบุผลประโยชน์ทับซ้อน - ขั้นตอนแรก ได้แก่ การระบุว่าการดำเนินงานของหน่วยงานมีจุดใดบ้างที่เสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและผลประโยชน์ทับซ้อนที่จะเกิดขึ้นได้นั้นมีประเภทใดบ้าง

- เป้าหมายสำคัญ คือ องค์กรต้องรู้ว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำขึ้นได้
- การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญ เพราะทำให้ระบุจุดเสี่ยงได้ครอบคลุมทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมมือกับนโยบาย

2) พัฒนากลยุทธ์และตอบสนองอย่างเหมาะสม องค์กรประกอบประการหนึ่งในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนคือ “ความตระหนัก” ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ให้ตระหนักในเรื่องต่อไปนี้

- รู้ได้ว่าเมื่อใดมีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นและเกิดขึ้น

ในแบบใด

- เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนและบันทึกกลยุทธ์ต่าง ๆ

ที่ใช้เพื่อการจัดการ

- ติดตามประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้

3) ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และหัวหน้างานระดับสูง

- เพื่อให้การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนมีประสิทธิภาพ ต้องมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ในองค์กรเอกชนที่มาทำสัญญา อาสาสมัคร หัวหน้างานระดับสูง และกรรมการบริหาร การให้ความรู้จะเริ่มตั้งแต่การปฐมนิเทศและมืออย่างต่อเนื่องในระหว่างทำงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนควรเข้าถึงนโยบายและข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถระบุและเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนส่วนตัวผู้บริหารเองก็ต้องรู้วิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

- ขั้นตอนแรกของการให้ความรู้ คือ สร้างความเข้าใจว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อน ผลประโยชน์ทับซ้อนใดเกิดขึ้นบ่อย ในองค์กรรวมถึงความแตกต่างของความรับผิดชอบในการปฏิบัติ ตามนโยบายของผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน เช่น การติดต่อ การร่วมทำงานกับภาคเอกชนการแลกเปลี่ยนบุคลากรกับภาคเอกชน เป็นต้น

- นอกจากการให้ความรู้แล้ว ความตื่นตัวและเอาใจใส่ของผู้บริหารจะช่วยให้การแสวงหาจุดเสี่ยงและพัฒนาวิธีการป้องกันปัญหา ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

4) ดำเนินการเป็นแบบอย่างการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความทุ่มเทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง ระดับบริหารซึ่งต้องแสดงภาวะผู้นำ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มักจะคำนึงถึงสิ่งที่ผู้บริหารให้ความสนใจ

ผู้บริหารควรจะต้อง

- พิจารณามีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ว่าหน่วยงานมีปัญหา ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่
- ชั่งน้ำหนักประโยชน์ขององค์กร ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะและพิจารณาว่าอะไรคือวิธีที่ดีที่สุด
- พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ รวมถึงระดับและลักษณะของตำแหน่ง หน้าที่ของ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อน

5) สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย

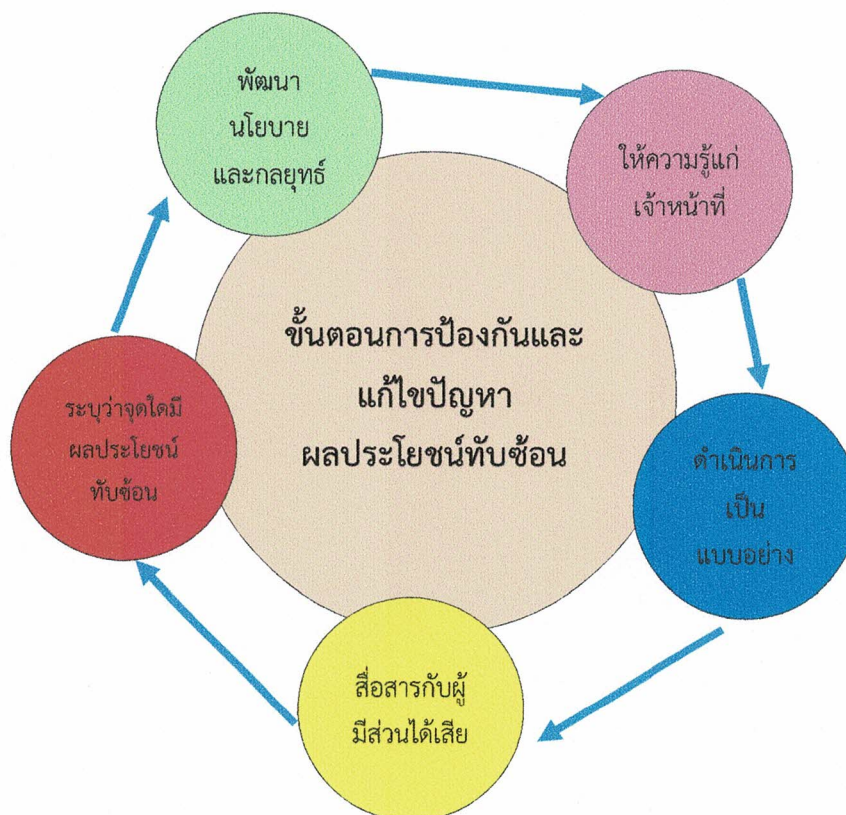
- ประเด็นสำคัญ คือ ภาพลักษณ์ขององค์กรในการรับรู้ ของผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากไม่ว่าจะสามารถจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อนได้ดีเพียงใด แต่ถ้าผู้มีส่วนได้เสียรับรู้ในสิ่งที่ตรงกันข้ามก็อาจเกิดผลเสียได้เช่นกัน

- การทำงานกับองค์กรภายนอกไม่ว่าเป็นเอ็นจีโอหรือภาคธุรกิจ จะต้องระบุดูเสี่ยงของผลประโยชน์ทับซ้อนก่อนและพัฒนาวิธีการป้องกัน

วิธีดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ได้รับผลการดำเนินการ ที่สอดคล้องกับความคาดหวังของสาธารณะและได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ในการร่วมกันจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้มีส่วนได้เสียนี้ องค์กรภาครัฐต้องดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้

6) การบังคับใช้และทบทวนนโยบาย

- ระบบจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ต้องได้รับการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการทำงาน ที่มีการพัฒนาไปตามระยะเวลา นอกจากนี้ยังควรมีการเรียนรู้จากองค์กรอื่น ๆ เพื่อเป็นการสื่อสารว่าองค์กรมีความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน โดยอาจพัฒนาระบบสนับสนุน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะและการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่การเปิดเผยและรายงานข้อสงสัยเกี่ยวกับการประพฤติมิชอบและการบริหารที่บกพร่อง/อคติของภาครัฐ เป็นรากฐานของความถูกต้องเป็นธรรม (Integrity) และการยึดมั่นยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง

บทที่ 3

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 100

3.1 องค์ประกอบของกฎหมาย

การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมาย (มาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

1. **เป็นคู่สัญญา** หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้ามาทำสัญญากับหน่วยงานรัฐมีฐานะเป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน อันเป็นสัญญาที่ต้องดำเนินการจัดการจัดซื้อจัดจ้าง

2. **การมีส่วนได้เสียในสัญญา** หมายถึง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น มีเจตนาประสงค์จะให้ตนจะได้รับประโยชน์หรือเลือกประโยชน์ให้บุคคลอื่น ใช้อำนาจหน้าที่ไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญา หรือการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อเป็นการป้องกันในกรณีที่ตนอาจต้องเสียผลประโยชน์ หรือได้รับความเสียหาย

3. **การเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน** หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ได้ร่วมกันลงทุนในห้างหุ้นส่วนห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือ ห้างหุ้นส่วน จำกัด เป็นต้น และได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานรัฐ โดยปฏิบัติหน้าที่ฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีเจตนาที่จะเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลอื่น

4. **การถือหุ้นในบริษัท** หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปลงทุนโดยมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้นและบริษัทที่มี เจ้าหน้าที่ของรัฐถือหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง มีอำนาจกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ

5. **รับสัมปทาน** หรือคงไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าไปเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะการผูกขาดตัดตอนเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น หรือในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน

- **สัญญาสัมปทาน** หมายถึง สัญญาที่เอกชนได้รับอนุญาตจากรัฐให้ดำเนินการกิจการต่าง ๆ แทนดังต่อไปนี้ คือสัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะสัญญาให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐสัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

- **การรับสัมปทานจากรัฐ** หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐและทำสัญญาสัมปทานในสถานะเอกชนอันมีลักษณะผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

6. **เป็นกรรมการ** ที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน หมายถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน

7. **ตัวแทนในธุรกิจเอกชน** หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้ทำการเป็นตัวแทนกับตัวการที่เป็นเอกชนในธุรกิจเอกชนอันเป็นเจ้าหน้าที่ของตัวแทนในธุรกิจเอกชน

8. ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน

ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต่อห้ามดำเนินการที่เป็นการขัดแย้งกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

1. ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่สัญญา หมายถึง การห้ามคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้ามาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ

2. ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งได้อำนาจหน้าที่โดยมีเจตนาหรือความประสงค์ที่จะให้ตนได้รับประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ๆ โดยการใช้อำนาจหน้าที่ของคู่สมรสไปดำเนินประการใด ๆ ในสัญญา

3. ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน การเป็นหุ้นส่วน หมายถึง คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ลงทุนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือในห้างหุ้นส่วนจำกัดห้างหุ้นส่วนดังกล่าวข้างต้น ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุมตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

4. ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐถือหุ้นในบริษัทการเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนด ห้ามมิให้เข้าไปลงทุนโดยการถือหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่ในนั้นมีหุ้นอยู่ในนั้นได้ห้ามมาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐในตำแหน่งนายกเทศมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

5. ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับสัมปทานหรือคงถือสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

การรับสัมปทานจากรัฐ หมายถึง คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของนายกเทศมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นได้เข้าไปทำสัญญาที่เป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาที่รัฐให้เอกชนร่วมลงทุน หรือสัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการที่คงไว้ซึ่งสัมปทาน และการเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม หรือการเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ที่รับสัมปทานหรือเข้าคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าวกับรัฐ ในลักษณะเดียวกันกับการห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการดำเนินกิจการเป็นต้น

6. ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่าง ๆ เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ ของหน่วยงานรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้น อาจขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ในฐานะเป็นกรรมการ หมายถึง การที่คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น หรือรองผู้บริหารท้องถิ่น เข้าไปเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชนและส่งผลให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นคู่สมรสในการทำหน้าที่ซึ่งเป็นกิจกรรมของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมของคู่สมรสในหน้าที่ของกรรมการในธุรกิจของเอกชน

ในฐานะเป็นที่ปรึกษา หมายถึง ที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เป็นที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน อันอาจเป็นเหตุที่ไม่มีการเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจเอกชนที่ภริยาหรือสามีได้เป็นที่ปรึกษา อันเป็นต้นเหตุของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากการมีส่วนได้เสียของคู่สมรสในสถานะการเป็นที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน

ในฐานะตัวแทน หมายถึง การที่คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น หรือรองผู้บริหารท้องถิ่นได้เป็นตัวแทนให้กับตัวการในการทำธุรกิจของเอกชน และการเป็นตัวแทนดังกล่าวทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจการอันเป็นหน้าที่ของคู่สมรสในการเป็นตัวแทนในธุรกิจเอกชน

3.2 การบังคับใช้และระยะเวลาในการบังคับใช้

ตามความในมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2542 เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการใด ๆ ประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรี
- (2) รัฐมนตรี
- (3) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น (องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรการบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา)

3.3 ระยะเวลาในการใช้บังคับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งตามความในมาตรา 100

- เริ่มนับตั้งแต่ได้มีการแถลงนโยบายต่อสภา ตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดหรือในกรณีที่มีการแถลงนโยบายแล้ว ให้นับตั้งแต่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้ง (รัฐมนตรี)
- กรณีพ้นจากตำแหน่ง ให้เริ่มนับต่อจากวันที่ได้พ้นจากตำแหน่ง ต่อไปอีก 2 ปี เว้นแต่เป็นการพ้นจากตำแหน่งเพราะการตาม

3.4 การบังคับใช้กับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ภริยาหรือสามี)

คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องห้ามมิให้ดำเนินการใด ๆ ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 100 จะเริ่มตั้งแต่คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และได้เข้ารับตำแหน่งในหน้าที่นั้นตามที่กฎหมายกำหนด หรือมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งและยังได้บังคับต่อเนื่องกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใด ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดยังไม่ถึง 2 ปีด้วย

3.4 บทกำหนดโทษ

(1) โทษทางอาญาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 100 หรือได้กระทำการต่าง ๆ ที่เป็นข้อห้ามตามมาตรา 100 ใน ภายหลังที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วยังไม่ถึง 2 ปี ตามมาตรา 100 จะต้องรับโทษทางอาญา ซึ่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา 122 ได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำ หาก เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตน ดำเนินกิจการตามมาตรา 100 ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

บัญญัติ มาตรา 100 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 9 การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ. ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ได้มีการบัญญัติไว้ความผิดในหมวดที่ 9 นี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ตามความ ในมาตรา 130/1 ผลของการได้รับโทษทางอาญาและการให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา

การดำเนินการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมหรือเป็นการทำผิด ทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่งานราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่ง ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา นั้นส่งผลให้ ต่อคุณสมบัติได้บัญญัติไว้ และทำให้ความผิดดังกล่าว อยู่บนอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ ในการไต่สวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ ถูกกล่าวหากระทำความผิด

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืน บทบัญญัติมาตรา 100 แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(1) การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง (ก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ)

เมื่อบุคคลใดมีความประสงค์จะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีกฎหมายบัญญัติมิให้ดำเนินการ ที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หากไม่มีการเตรียมความพร้อมจึงเป็นต้นเหตุของการกระทำความผิดกฎหมายและจะส่งผลร้าย เช่น การต้องพ้นจากตำแหน่งพร้อมได้รับโทษทางอาญา ซึ่งมีโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้มีความประสงค์ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งจึงต้องดำเนินการ

- ตรวจสอบคุณสมบัติของตนเอง
- คู่สมรส
- บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ว่าตนเอง คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในขณะที่อยู่ในฐานะเอกชน ได้ทำ

ธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐโดยจะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การสัมปทานกับรัฐ หรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือการเป็นหุ้นส่วน ในห้างหุ้นส่วนต่าง ๆ ว่ามีหรือไม่อย่างไร จะต้องสำรวจกิจกรรมต่าง ๆ ของคู่สมรส รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะต้องดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ ทำการค้า การทำธุรกิจนั้น ๆ อย่างไร เมื่อไหร่ ในระยะเวลาที่กำหนดอย่างไร

(2) การปฏิบัติหน้าที่หรือการดำรงตนในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น) ในขณะที่ดำรงตำแหน่งจะต้องไม่ดำเนินกิจการใด ๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ห้ามทำธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐ
- ห้ามมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ
- ห้ามเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในธุรกิจเอกชนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีอำนาจควบคุม

กำกับดูแลตรวจสอบหรือดำเนินคดี

- ห้ามรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐที่ลักษณะผูกขาดตัดตอนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมรวมถึงการเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือได้ทำสัญญาในลักษณะดังกล่าว

- ห้ามการเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่าง ๆ ในธุรกิจเอกชน
- ห้ามการทำงานในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชนที่มีความเกี่ยวข้อง

เชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

(3) คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ห้ามคู่สมรสมิให้ดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการขัดแย้งกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมต้องดำเนินการตามมาตรการ 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(4) การดำเนินการในภายหลังที่ได้พ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถึงสองปี)

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ภริยาหรือสามี) ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมต่อไปอีกสองปีนับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้น ๆ แล้ว

สรุป

มาตรา 100 กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 13 กันยายน 2554 เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของผู้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา) ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

1) ห้ามให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ทำธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐรวมถึงการมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่ง มีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

2) ห้ามเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

3) ห้ามรับสัมปทาน หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมหรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

4) ห้ามเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษาตัวแทนพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุมตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้บังคับเมื่อได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ได้ไปดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมในฐานะต่าง ๆ ด้วยในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องได้รับโทษทางอาญา ตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างโทษจำคุกไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้ากรณีคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งนั้น พิสูจน์ได้รู้เห็นยินยอมด้วยให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่มีความผิด

5) ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดว่าเป็นตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ได้กระทำความผิดตามมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดแล้วประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 92 วรรคสามแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

6) กรณีที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต มาตรา 103/1 (บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามมวลกฎหมายอาญาด้วย)ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการไต่สวนและการถูกชี้มูลความผิดในเรื่องนี้ทำให้มีผลต่อคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อไปด้วย

“ฝ่าฝืนมีโทษจำคุก ไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ” ครับผม!!